

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА
(за спеціалізаціями)

 <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2024-3-139-145>

 <https://orcid.org/0000-0002-6999-3333>

КАСЬЯН Тетяна

заслужена художниця України, кандидатка педагогічних наук, доцентка,
завідувачка кафедри дизайну та соціально-культурних дисциплін,
Черкаський державний бізнес-коледж
e-mail: tat.kasyan@gmail.com

 <https://orcid.org/0009-0003-8509-3276>

СІРА Оксана

спеціалістка першої категорії, викладачка кафедри дизайну та соціально-культурних дисциплін,
Черкаський державний бізнес-коледж
e-mail: ciraoksana56@gmail.com

УДК 378:(902/908)(745/749)(045)

ВПЛИВ ОРНАМЕНТІВ ТРИПІЛЬСЬКОЇ КУЛЬТУРИ НА СУЧАСНИЙ ЕТНОДИЗАЙН

У статті аналізуються основні види орнаментів трипільської культури та їх вплив на сучасний етнодизайн, які є не тільки естетичним елементом, а й носієм культурних та історичних зв'язків у системі підготовки фахівців.

Ключові слова: трипільська культура, орнамент, символіка, мистецтво, етнодизайн, підготовка фахівців з етнодизайну.

Постановка проблеми Спадщина Трипільської культури досі прослідковується у сучасній культурі та мистецтві, особливо в Україні, що започаткувала основи українського світогляду, які досі зустрічаються в народних традиціях. Мотиви трипільських орнаментів використовуються в декоративному мистецтві та дизайні. Дослідження цієї культури допомагають глибше зрозуміти розвиток людських цивілізацій в Європі, зокрема трипільської кераміки, яка є візитівкою трипільської культури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій Значний вплив орнаментів трипільської культури можна відчувати в сучасних наукових дослідженнях, де вони стають об'єктом вивчення у галузі археології, етнографії, історії мистецтва та дизайну.

Проблемам дослідження трипільської культури, зокрема її орнаментів приділяла увагу багато науковців дослідників. Існує ціла низка наукових досліджень, що збагатили надбання в цій області. Зокрема дослідниця Іванна Белей у своїй праці розкриває символізм традиційних орнаментів (Белей, 2018). Космологічному символізму трипільської кераміки зокрема образу Небесного Біка-Тельця, образу Великої Матері, образами драконів, мотиву «всевидющо-

го» ока присвячені дослідницькі роботи Н.І. Ніколової (Ніколова, 2011).

Письменниця і фольклористка Анна Люднова в своїх роботах дає тлумачення трипільських символів, так званих логографів, які написані на основі досліджень відомих науковців, зокрема І. Андрієвського, Р. Забашти, Ю. Коваліва, Ю. Липи, Є. Паламарчука, О. Пошивайло, Р. Росовецького, О. Фисуна, Л. Чикаленка, В. Щербаківського та ін. (Бодасюк, 2019).

Дослідження в цій галузі допомагають людству розкрити нові знання про цю культуру і її вплив на сучасність.

Мета статті прослідкувати як мистецтво триплля впливають на сучасний етнодизайн. У сучасній Україні спостерігається відродження народних мистецтв, що включає зацікавленість у трипільських орнаментах. Це відродження відбувається через освітні програми, мистецькі виставки, а також через комерційну діяльність, яка допомагає підтримувати майстрів та розширює ринок для продуктів дизайну з трипільськими мотивами. Тому метою статті є розкриття символіки орнаментів трипільської культури та її вплив на сучасний етнодизайн.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Трипільська культура – це неолітична та енеолітична культурна спільнота, яка процвітала на території сучасної України, Молдови та Румунії приблизно з 5400 по 2700 рік до нашої ери (кам'яно-мідної доби), яка була високорозвиненою хліборобською культурою, яка в ті часи майже не мала аналогів та залишила помітний слід у вигляді складних і символічних орнаментів на ке-

раміці, скульптурах та інших предметах. Ця культура отримала свою назву від села Трипілья, що на Київщині, де в кінці XIX століття археологом Вікентієм Хвойкою були виявлені перші артефакти.

Трипільці будували великі, добре організовані поселення, деякі з яких могли налічувати до 15 тисяч мешканців. Характерними є великі круглі будівлі з одноповерховими та двоповерховими будинками, які мали кілька кімнат.

Трипільська культура зникла близько 2700 року до нашої ери, причини чого досі залишаються предметом наукових дискусій. Однією з теорій є те, що зміни клімату та виснаження земельних ресурсів могли вплинути на це зникнення.

Світоглядна модель трипільців являла собою продуману складну систему символічних форм, орнаментів, які виступали в якості своєрідного безписемного «письма». За допомогою символіки трипільці передавали інформацію про структуру Всесвіту, принципи його функціонування, намагалися з'ясувати місце в ньому людини (Ніколова, 2011, с. 53). Кожен елемент орнаменту відображає певне поняття, інформацію чи сюжет. Однак сучасні науковці по-різному трактують та розуміють основні елементи трипільської символіки.

Культура була всуціль хліборобською. Люди вирощували десять злаків. Знаряддя – мотики, серпи засвідчують, що трипільцям могли обробляти та збирати урожай на кількох тисячах гектарів. Хліборобство для них було священним. В розписах посуду образ колоска чи зернини набуває планетарного узагальнення: виростає з самого Сонця і зображується триедино, єднає Небо і Землю. Такого космічно місткого образу не витворила жодна з історичних культур (Мицик, 2006, с. 241).

В археологічних матеріалах часто зустрічаються фігурки, які можуть відображати релігійні вірування трипільців, зокрема різноманітні статуетки «великої богині». Антропоморфні жіночі статуетки «трипільських Венер» часто розписані своєрідним «татуванням», а також фігурки жінок із немовлям – так звані трипільські мадонни. Ці статуетки, ймовірно, символізували Богиню-Матір та родючість. Сакральність і культове значення жіночих статуеток пов'язане з віруваннями трипільців, а також з особливостями общинних відносин з домінуванням жінки – матріархату (Орнаментована кераміка трипільської культури, 2020).

Однією з шанованих трипільцями фігурок є – бик, що часто зустрічається біля

жертovníків. Епоху трипільців часто називають «цивілізацією на волах», тому що вона безпосередньо пов'язана з їх діяльністю. Саме бики-воли допомагали обробляти землю, були основною тягловою силою трипільців, а можливо уособлювали сакральну чоловічу силу (Орнаментована кераміка трипільської культури, 2020). А також бики символізували Сонце. Трипільці також вірили в божества грому, вітру, неба та інші стихії природи.

Багатою символікою і вишуканою закінченою формою вирізняються так звані модельки храмів. Відомо, що давні люди розглядали такі речі як втілення Космосу. Варто зазначити, що це стосується не тільки храмів. Символіка ваз (горщиків), фігурок тварин та інших речей свідчить, що вони також розглядалися як моделі Космосу і Богині. Висловлене ще більше стосується храмів, будівництво яких і в пізніші часи розглядалось як повторення етапів творіння Космосу. Ці міркування дають підставу розглядати «храми» як моделі Космосу і шукати в них відображення семантичних структур Космосу і Тіла Богині (Причепій, 2018, с. 38).

Однією з видатних рис Трипільської культури є її кераміка – це головна візитка Трипільської культури, яку часто називають ще «культурою мальованої кераміки». Особливістю трипільської кераміки є округло-випукла форма посуду, а також зустрічаються біноклеподібні сосуди чорновугільного, білоглиняного та червоноохрового кольорів, які не мають аналогів у жодній археологічній культурі, тому не можна пояснити призначення цього посуду, але вважається, що це предмети релігійного культу та використовувались для ритуалу викликання дощу. Також зустрічаються посудини, форма яких імітувала дорослих тварин і птахів.

Трипільці виготовляли посуд трьох типів: господарський, кухонний та культовий. Серед кухонного посуду, який використовувався для приготування їжі, були глечики, кухлі, кринки, миски, чаші, амфори тощо. Вчені виділяють від 11 до 17 основних типів трипільського керамічного посуду. Зокрема, за формою розрізняють: конічний, вазоподібний, лійчастий, з плавним та різким профілем, гострореберний, з утопленими вінцями та інші (Трипільські мотиви, 2018).

Гончарні вироби трипільців умовно можна поділити на два види – одні досить грубі та прості, а інші – з прекрасно виробленої глини, з тонкими стінками, добре випалені з досконалістю, що вражає. Тому

що, трипільці мали високу технологію обпалювання глини, її виготовлення було поставлене на потік й ця технологія випередила греків на три тисячі років. Найдений у 2015 році у селі Доброводи на Черкащині гончарний горн, (величезна піч, 6 квадратних метрів, з кількома отворами для закладання дров), спростував традиційне твердження про те, що перші горни винайшли греки (Костенко, 2021).

Технологія виробництва кераміки має ряд послідовних операцій: вибір глини та її додаткова обробка, виготовлення форми, обробка поверхні, орнаментація і випал посудини. Для виготовлення посуду стародавнім керамістам потрібно було ретельно добирати глину з урахуванням не лише можливостей її формування (пластичності), а також і стану маси при висиханні та випалі. Трипільські гончарі стали використовувати для виготовлення посуду сировину, яка створювалася шляхом змішування декількох сортів глини та була дуже пластичною. З неї можна було робити посуд навіть на гончарному колі, тонкостінний, якісний, який міг витримати високотемпературний випал (Горбачова, 2019). Вважається, що виробництво трипільської кераміки досягло найвищого рівня майстерності та навіть, за своєю якістю вона випереджала китайську кераміку.

Символіка трипільців налічує не менше 300 окремих знаків та блоків. Трипільський орнамент – це і є трипільська «писемність». Трипільська цивілізація мала розгалужену систему міфологічних вірувань, обрядів і ритуалів, що відобразилися і на логографічному письмі. Логографи (від грецького *logos* – слово та *grapho* – пишу) – знаки-символи трипільської культури, що позначали певні поняття (Бодасюк, 2019).

Трипільці виготовляли глиняний посуд з різноманітними орнаментами, що включали геометричні мотиви, спіралі, меандри та зображення людей, рослин та тварин. Їхній посуд часто мав високий художній та технічний рівень.

Орнаменти на посуді розказують про світ, який їх оточував, а також передають легенди та міфи трипільців.

Найбільш поширені мотиви в орнаменті – стилізовані зображення кола – солярного знаку та його колообігу (коло або кілька концентричних кіл, часто з хрестом посередині). Коло символізує вогонь та має інші значення, такі як: духовне і фізичне походження, диск, око, хоровод, повний місяць, космос тощо.

Ще одним проявом небесного світила були трикселіони та тетракселіони, які зо-

бразували рух та силу сонця, різні стадії життя людини та природи. Ці орнаменти відомі в різних культурах світу і зустрічаються з часів Античності аж до Середньовіччя. Часто їх ототожнюють із силою вогняної стихії. В слов'янських народів вони часто використовуються як обереги та розміщуються на стінах хат, одязі та прикрасах (Белей, 2018).

Найбільш шанувалися життєтворчі сили – Сонце (вогонь) і Вода, що й засвідчено в орнаменті. Ними освячувалась родючість. Щоденні пошанування та вправи здійснювалися біля домашніх святилищ. Культ супроводжувалися діями з ритуальними піснями, танцями, примовляннями. Життю трипільців-хліборобів сприяли вищі небесні сили. Ними могли бути і Велика Матір, і Сварог, оскільки – енеоліт – це доба палеометалу, і Дана як богиня Води, і Світовид – уособлення світу в чотирьохчастинних композиціях. Така духовна система, її образотворча мова передалися і наступним історичним формаціям, народній творчості українців (Мицик, 2006, с. 242). Так автор стверджує, що основу Трипільської культури складають космічні ритми та колообіг як основа функціонування Солянської системи, планет і галактик.

Трикутник також є втіленням архетипу вогню. Трикутник – знак духу, вершиною догори він символізує чоловіче начало. Також трикутник уособлює троїстість світу (минуле-теперішнє-майбутнє), і, за деякими трактуванням, три стихії: повітря, воду, вогонь. Вважається, що сучасний тризуб витоками сягає саме трикутника, який постає ще у трипільські часи і надалі часто зустрічається в українській народній культурі (Бодасюк, 2019).

Досить поширеним був спіралеподібний мотив, який вважають відображенням міфологічних уявлень трипільців про змія – дракона. Спіраль часто асоціюється з вічністю та регенерацією. Трипільці вірили в єдність часів та поколінь, у те, що після смерті завжди слідує життя. Форма логографа втілює безперервний світовий рух. «Спіраль часу» близька за значенням до інших логографів: меандру, безконечника, сварги. Спіраль – символ вічності, безперервності буття та одне із втілень архетипу води. Спіраль (інша назва – лабіринт) також втілює у собі образ змії, вужа. В українців існував культ вужа як охоронця сім'ї, дому, носія світла й добра. Так, він міг жити під порогом хати чи під піччю, його сприймали як охоронця сімейного вогнища, годували молоком і ніколи не шкодили йому. Окрім того, вуж також пов'язаний із

культом води, із плодючістю землі: у слов'янській міфології вуж – син Води і Місяця, священна тварина. Тому не випадково вважалося, що змії з'являються на-весні допомагати землеробам (Бодасюк, 2019).

Безконечник часто зустрічається на трипільському посуді та є символом захисту в культі предків. Трипільці були переконані в тому, що їхні померлі родичі оберігають їх із «того» світу.

Досить важливими в народній обрядовості були символи землі. Часто вона зображувалася у вигляді ромба. Ромб вважається одним з базових елементів, який ставав основою для різних орнаментальних композицій. Його зображували починаючи від трипільської пластики до слов'янського посуду та української вишивки. Зважаючи на те, що культ землі пов'язувався з культом родючості трипільці часто використовували ромби з крапками на статуетках жінок, що означало вагітність (Белей, 2018). Ромб асоціюється з архетипом землі та втілює чоловічу та жіночу суть. Ромб або квадрат із крапкою посередині (позначає зерно) символізує поле, яке засіяли. Такий ромб або квадрат, розділений хрестом на чотири частини, символізує достаток і добробут, оскільки трипільці були переважно землеробами.

Ще одним поширеним символом, який зустрічається в усіх народів світу є Дерево Життя. Світове дерево є моделлю світобудови та втіленням ідеї єдності всесвіту. За вертикаллю дерево ділиться на три частини і символізує єдність трьох планів буття: горішнього (небо), проміжного (земля) і долішнього (хаос, світові води, підземний світ). Пізнішою трансформацією образу світового дерева є вазон (Бодасюк, 2019). Дерево зображувалося у вигляді рослини в горщику геометричної форми, який уособлював землю та підземний світ. Середня частина наповнена гілочками та квітками, які символізували живих родичів. Птахи, які часто зображувалися на дереві життя, мали значення померлих родичів.

Декоративні мотиви не тільки прикрашали посуд та інші побутові предмети, а й несли в собі глибокий символічний зміст, який міг відображати релігійні вірування, соціальні структури та космологічні уявлення трипільців.

Орнаменти наносилися на кераміку різними методами, різьбленням, малюванням, штампуванням та методом інкрустації.

Використання різних кольорів, особливо червоного, чорного та білого, допомагало створити контраст і підкреслити деталі

орнаментів, які мали симетричний, ритмічний розподіл та викликали візуальну гармонію та баланс.

Візерунок трипільського письма на посуді повторювався по горизонталі, тож навіть якщо посудина розбивалася, її уламки зберігали інформацію. Трипільські логографи доводять, що писемність в Україні існувала ще задовго до того, як вона виникла у Шумеро-Аккадській державі. За однією з версій, після занепаду трипільської цивілізації трипільці нікуди не зникли – а понесли свою культуру в Пенджаб і Шумер (Бодасюк, 2019).

Мистецтво хліборобів Трипільля сповнене сакральних символів, космічної енергетики, світового розвитку. У його композиціях зафіксовано закономірності, без яких життя неможливе. Це – єдиність, парність, триєдність, чотиричастинність, семічність. Такі мірності, вперше досліджені науковцем В.Ф. Мициком, складають основу Світового ладу. Пізнання трипільцями хліборобами триєдності і чотириохастинності як умови росту і розвитку було свого часу геніальним відкриттям основ Світобудови. Знання мірностей Світового ладу стало запорукою величного духовного розвитку Трипільської цивілізації, високих здобутків у багатьох галузях господарювання, в усій суспільній організації (Мицик, 2006, с. 242).

Таким чином, можна стверджувати, що спадщина трипільської культури є унікальним явищем, великим національним скарбом та джерелом для натхнення сучасних художників та дизайнерів, які використовують ці традиційні мотиви у своїх творах. Вони служать не лише як елемент національної ідентичності, а і як засіб для глибокого дослідження і розуміння давніх культур та їх вплив на сучасність.

Орнаментика Трипільської культури продовжує надихати сучасних художників та дизайнерів, які використовують ці традиційні мотиви для створення сучасного етнодизайну. Вони служать не лише як елемент національної ідентичності, а і як засіб для глибокого дослідження в цій галузі. Орнаменти можуть бути адаптовані для використання в текстильних виробках, графічному дизайні, в дизайні одягу, ювелірних виробках та навіть у дизайні інтер'єру.

Майстрині, які готуються до Великодня, прикрашають писанки прадавніми Трипільськими символами. Узори-символи, що зображені на них, мають історичне підґрунтя і несуть глибоке змістове навантаження. У музеї трипільської культури проходила виставка «Символи-узори Трипільля»

Кукутеня на писанках Зої Сташук, Оксани Білоус та Ольги Стрілець» (Виставка писанок у музеї трипільської культури в Переяславі, 2018).

Також на українських писанках часто зустрічається рисунок Трипільської Берегині, який вперше був відкритий археологами, які досліджували Кам'яну Могили і Трипільську цивілізацію. Стилїзована фігура жінки з піднятими вгору руками, яку називають Великою Богинею або Берегинею, що в язичницькій традиції означає Богиню Макош, а в християнській – Оранту або Богородицю. Але для трипільців характерною рисою був подвійний смисл, який вони закладали в символи. Тому вважається, що ця фігурка також може бути схематичним зображенням печі з двома піддувалами, яка справжньою Берегинею людського життя, джерелом і захисницею домашнього вогнища, тому що давала тепло, допомагала готувати їжу та зберігала у собі вогонь (Трипільська Берегиня на українських писанках, 2019).

Заслужений майстер народної творчості Ольга Мартинова представила на виставці в Черкасах розписані артефакти війни трипільськими мотивами, які ніби стирають агресію та спонукають сучасників відроджувати пам'ять предків.

У 2023 р. в Кропивницькому відбулася виставка робіт у техніці печворку (клаптикового шиття) під назвою «Минуле. Війна. Майбутнє». У проєкті взяли участь 12 майстрів з усієї України. Кожна картина – бачення тисячолітньої історії свого народу, який нині переживає трагедію – війну – і водночас бореться за своє майбутнє. Частину триптиха «Минуле» – майстрині представили через осмислення орнаментів Трипілья.

Захоплення дохристиянською тематикою історії України – епохою Трипільської культури можна просліджувати у творчості заслуженого художника України Анатолія Буртового. Його картини наповнені символікою, та первісними архетипами, образами та кодами, які є головними чинниками у формування концептуально-естетичної картини світу художника.

Особливим творчим доробком Миколи Теліженка в жанрі витинанки, яку він зумів підняти від рівня хатнього ремесла до монументальної образотворчості, є його серія «Трипілья» (рис. 1, 2, 3). Композиція в роботах відображає глибинну традицію, яка трансформована художником у новітнє гостросучасне мистецтво.

Існує ціла когорта сучасних майстрів, художників, дизайнерів, які надихаються

та використовують у своїх творах орнаментальні мотиви трипілья, для того, щоб краще зрозуміти історію та себе в її контексті.

Рис. 1. Серія «Трипілья»

Рис. 2. Серія «Трипілья»

Рис. 3. Серія «Трипілья»

Висновки та перспектива подальших досліджень.

У світі сучасності багато брендів та дизайнерських проєктів прагнуть використувати місцеві культурні елементи у своїх роботах для підкреслення унікальності та автентичності своєї продукції. Орнаменти трипільської культури допомагають зв'язати сучасні вироби з глибокими історичними традиціями, які йдуть від сил землі, на якій ця культура була народжена.

Сучасні дизайнери можуть використувати трипільські символи, підживлюватися джерелами древньої духовної традиції, не тільки як декоративними елементами, а як спосіб передачі певних ідей або цінностей. Вивчення та інтерпретація стародавніх символів може спонукати художників до глибшого розуміння їхнього значення в сучасному контексті.

Список бібліографічних посилань

- Белей, 2018 – Белей, І. (2018). Символізм традиційних орнаментів. *Блог на WordPress.com*. URL: <https://lvivmedievalclub.wordpress.com/2018/11/01/символізм-традиційних-орнаментів/>
- Бодасюк, 2019 – Бодасюк, О. (2019). Трипільська писемність: значення найпоширеніших символів. *I. MALEVICH*. URL: <http://surl.li/ubgiz>.
- Виставка писанок у музеї трипільської культури в Переяславі, 2018 – Виставка писанок у музеї трипільської культури в Переяславі: чому так і що в ній цікавого. (2021). *Інформатор*. URL: <http://surl.li/tzoff>
- Горбачова, 2019 – Горбачова, Е.О. (2019). Кераміка трипільської культури. *Матеріали XLVIII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 13–15 березня 2019 р. Вінниця*. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2019/paper/view/7000>.
- Касьян, Сіра, Куколь, 2024 – Касьян, Т., Сіра, О., Куколь, С. (2024). Особливості орнаментів трипільської культури. *Вісімдесят шості економіко-правові дискусії. Серія: Соціальні та гуманітарні науки. Культурологія: Міжнародна мультидисциплінарна наукова інтернет-конференція*. С. 143–147.
- Костенко, 2021 – Костенко, І. (2021). Сім чудес Трипільської культури. Як жили і куди поділися трипільці? *Радіо Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/trypilska-kultura-ukrayina/31078240.html>.
- Мицик, 2006 – Мицик, В.Ф. (2006). Священна країна хліборобів : міста й селища Трипільської цивілізації у міжріччі Південного Бугу і Дніпра та околиць. *Тальнівський музей історії хліборобства*. Київ: Пульсари. 264 с.
- Ніколова, 2011 – Ніколова, Н.І. (2011). Космологічний символізм трипільської кераміки. *Вісник НТУУ – КПІ. Філософія. Психологія. Педагогіка: збірник наукових праць*. Вип. 1. С. 52–56.
- Орнаментована кераміка трипільської культури, 2020 – Орнаментована кераміка трипільської культури. (2020). *Medium*. URL: <http://surl.li/trjjo>.
- Причепій, 2018 – Причепій, Є.М. (2018). Культові керамічні вироби та орнаменти посуду трипільців у світі ідей праміфу. *Культурологічна думка*. №13. С. 37–49.
- Трипільська Берегиня на українських писанках, 2019 – Трипільська Берегиня на українських писанках. (2019). *SPADOK.ORG.UA*: інформаційно-аналітичний, культурно-просвітницький портал. URL: <https://spadok.org.ua/trypilska-kultura/trypilska-beregynya-na-ukrayinskykh-pysankakh>.
- Трипільські мотиви, 2018 – Трипільські мотиви. (2018). *Майстерня Оксани Білоус*. URL: https://www.oksana-bilous.com/10245590_744070568959913_273974202_n-5.

References

- Beley, I. (2018). Symbolism of traditional ornaments. *Blog at WordPress.com*. Retrieved from <https://lvivmedievalclub.wordpress.com/2018/11/01/символізм-традиційних-орнаментів/> [in Ukr.].
- Bodasiuk, O. (2019). Trypil script: the meaning of the most common symbols. *I. MALEVICH*. Retrieved from <http://surl.li/ubgiz> [in Ukr.].
- Exhibition of Easter eggs at the Museum of Tripoli Culture in Pereyaslav: why so and what is interesting about it. (2021). *Informant*. Retrieved from <http://surl.li/tzoff> [in Ukr.].
- Gorbachova, E.O. (2019). Ceramics of the Tripoli culture. *Materials of the XLVIII scientific and technical conference of VNTU divisions*, Vinnytsia, March 13–15, 2019. Vinnytsia. Retrieved from <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2019/paper/view/7000> [in Ukr.].
- Kasian, T., Syra, O., Kukol, S. (2024). Peculiarities of the ornaments of Trypil culture. *Eighty-six economic and legal discussions. Series: Social sciences and humanities. Cultural Studies: International Multi-disciplinary Scientific Internet Conference*. PP. 143–147 [in Ukr.].
- Kostenko, I. (2021). Seven wonders of Trypil culture. How did the people of Tripoli live and where did they go? *Radio Svoboda*. Retrieved from <https://www.radiosvoboda.org/a/trypilska-kultura-ukrayina/31078240.html> [in Ukr.].
- Mytsyk, V.F. (2006). The sacred land of farmers: cities and towns of the Trypil civilization in the confluence of the Southern Bug and Dnieper rivers and the surrounding area. *Talniv museum of agricultural history*. Kyiv: Pulsary. 264 p. [in Ukr.].
- Nikolova, N.I. (2011). Cosmological symbolism of Tripoli ceramics. *Bulletin of NTUU – KPI. Philosophy. Psychology. Pedagogy: collection of scientific works*, 1: 52–56 [in Ukr.].
- Ornate ceramics of the Tripoli culture. (2020). *Medium*. Retrieved from <http://surl.li/trjjo> [in Ukr.].
- Prychepiy, E.M. (2018). Cult ceramic products and tableware ornaments of the Trypil people in the light of pramif ideas. *Cultural Thought*, 13: 37–49 [in Ukr.].
- Trypilska Bereginia on Ukrainian Easter eggs. (2019). *SPADOK.ORG.UA*: informational and analytical, cultural and educational portal. Retrieved from <https://spadok.org.ua/trypilska-kultura/trypilska-beregynya-na-ukrayinskykh-pysankakh> [in Ukr.].
- Tripoli motifs. (2018). *Workshop of Oksana Bilous*. Retrieved from https://www.oksana-bilous.com/10245590_744070568959913_273974202_n-5 [in Ukr.].

KASIAN Tatiana

Honored Artist of Ukraine, Ph.D in Pedagogy, Associate Professor,
Head of the Department of Design and Socio-cultural Disciplines,
Cherkasy State Business College

SIRA Oksana

Specialist of the first category, teacher at Department of Design and Socio-cultural Disciplines,
Cherkasy State Business College

INFLUENCE OF ORNAMENTS OF TRIPIL CULTURE ON MODERN ETHNO-DESIGN

Summary. *Introduction. The article examines the main types of ornaments of Tripoli culture and their influence on modern ethnodesign, which are not only an aesthetic element, but also a carrier of cultural and historical ties.*

Purpose. Results. The legacy of the Trypil culture is still traced in modern culture and art, especially in Ukraine, which laid the foundations of the Ukrainian worldview, which are still found in folk traditions. Motifs of Tryplian ornaments are used in decorative art and design. The study of this culture helps to better understand the development of human civilizations in Europe, in particular the Tripoli pottery, which is the hallmark of the Tripoli culture.

Originality. The article reveals the heritage of Tripoli culture, which is a unique phenomenon, a great national treasure and a source of inspiration for modern artists and designers who use these traditional motifs in their works. They serve not only as an element of national identity, but also as a means for deep research and understanding of ancient cultures and their influence on modernity.

The ornamentation of Trypil culture continues to inspire modern artists and designers who use these traditional motifs to create modern ethnodesign. They serve not only as an element of national identity, but also as a means for deeper research in this field.

Conclusion. In light of globalization, many brands and design projects seek to use local cultural elements in their work to emphasize the uniqueness and authenticity of their products. Ornaments of the Tripoli culture help to connect modern products with deep historical traditions that come from the forces of the land where this culture was born.

Modern designers can use Tripoli symbols, nourished by sources of ancient spiritual tradition, not only as decorative elements, but as a way of conveying certain ideas or values. Studying and interpreting ancient symbols can lead to a deeper understanding of their meaning in a modern context.

Keywords: *Tryplian culture, ornament, symbolism, art, ethnodesign, training of specialists in ethnodesign.*

Одержано редакцією 03.09.2024
Прийнято до публікації 11.09.2024